

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XXII. Ioseph se fratribus suis manifestat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

que pariter ante eum in terram corruerunt. Quibus ille ait: Cur sic agere voluistis, an ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia? Cui Iudas: Quid respondebimus, inquit, Domino meo? vel quid loquemur? aut iuste poterimus obtendere? Deus invenit iniquitatem servorum suorum, enim omnes servi sumus Domini mei, & nos, & apud quem inventus est scyphus.

Respondit Ioseph: Absit à me ut sic agam, qui furatus est scyphum, ipse sit servus meus, vos autem liberi abite ad patrem vestrum.

Hoc audito, lacrymis suffusi horruere omnes, & altum ingemuerunt, præ cæteris Iudas qui promiserat patri fore ut certo reduceret Benjamin: Accessit, ergo, inquit Scriptura, propius ad Ioseph, & ubertim flens, & cum singultibus vocem interrumpens, ait: Oro, Domine mi, loquatur servus tuus verbum. Interrogasti prius servos tuos: Habetis patrem, aut fratrem? Et nos respondimus: Est nobis pater senex, & puer parvulus, qui in senectute illius natus est: cuius uterinus frater mortuus est, & ipsum solum habet mater sua, pater vero tenerè diligit eum.

Dixisti servis tuis: Adducite eum ad me, & ponam oculos meos super illum: Diximus: Non potest puer relinquere patrem suum, si enim illum dimiserit, morietur: Et dixisti: Nisi venerit frater vester minimus vobiscum, non videbitis amplius faciem meam:

Reversi deinde ad patrem nostrum, diximus nos amplius in Ægyptum ire non posse nisi frater noster minimus iret nobiscum: At ille respondit, nequaquam hoc fiet, si enim aliquid ei in via contingeret, moreretur præ dolore: Itaque si puer nobiscum non redeat, moretur optimus pater noster, & optimus senex: Et ego illi spondeo me puerum reducturum: Itaque rogo te per hæc lacrymas quas fundo, miserere patris & pueri, abeat hic cum cæteris domum, & ego pro illo manebo hic mancipium tuum. Nec enim possum redire ad patrem meum sine puero, ne videam patrem præ dolore morientem.

DISCVRSVS XXII:

Ioseph se fratribus suis manifestat.

AUdierat Ioseph patienter fratrem suum Judam loquentem, viderat pietatem in patrem, amorem in fratrem, viderat ipsum,

sum, cæterisque omnes plorantes miseram sortem fratris sui *Benjamin*, quibus tam vehementer commotus est partim commiseratione erga afflictos, partim urgente amore erga patrem suum longævum, & fratres, *ut non posset*, inquit Scriptura, *ultra se cohibere*, statimque dimissis omnibus aliis qui illi astabant in cubiculo, *elevavit vocem cum fletu, & dixit fratribus suis: Ego sum Joseph: dilectissimi, fratres mei, nolite timere, ego sum Joseph: Non nostis me? ego sum idem ille Joseph frater vester quem olim vendidistis Ismaëlitis: vos putastis me mortuum, & ecce vivo, aspiciate me, nulla hic fraus, sum idem ille frater vester quem ante aliquot annos misistis in Ægyptum.*

Hic habes finem totius comædiæ, sed quis verbis explicet stuporem fratrum cum hæc audirent: Puto, inquit *Rupertus*, ad illas voces: *Ego sum Joseph*, quasi grandi pavoris fulmine excussò attonitos, & quasi amentes fuisse: Obstupesco, inquit *Chrysostomus*, quomodo illi potuerint stare, vel os aperire postea, quomodo non avolarit ab eis anima. Quo enim aliquid magis vel inexpectatum, vel improvisum est, eo magis hominem turbat vel terret. A tot annis non viderant fratres *Josephum*, nihil prorsus de illo audiverant, jam diu mortuum putabant, maxima cum severitate jam cum illis egerat, accusaverat illos prodicionis, & furti, per multos dies detinuerat unum in carcere, asperioribus illos verbis perstrinxerat, *Benjaminum* voluerat facere mancipium suum; cui hominum potuisset incidere illum esse fratrem illorum? & ecce dum omnes sunt in summo luctu, & miseram sortem suam deplorant, exclamat subito *Joseph: Ego sum Joseph frater vester: O fratres mei, nolite timere, nolite plorare, ego sum Joseph, adhuc pater meus vivit: bonus ille senex adhuc vivit: qui valet? quomodo se habet? O quoties in hac peregrina regione menti meæ occurrit? quoties cogitavi, ubi est pater ille meus qui me tantopere diligebat: sufficit mihi si vivit: de matre nihil quæsi vit, quia jam illa obierat in partu antequam ipse iret in Ægyptum: Non poterant respondere fratres, inquit Scriptura, *nimia terrore perterriti.**

Ubi *Joseph* hoc vidit, aggreditur animos illorum summâ benignitate componere. nam dicit Scriptura: *Dixit ad illos clementer: Accedite ad me, & cum accessissent prope, rursus ait: Ego sum Joseph frater quem vendidistis in Ægyptum, nolite pavere neque vobis durum esse videatur quod vendidistis me in his regionibus, pro salute enim vestra misit me Deus*

ante

ante vos in Ægyptum, non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum, qui fecit me quasi patrem Pharaonis, & Dominum universae domus ejus, & Principem in omni terra Ægypti.

Tunc, inquit Scriptura, cecidit in collum Benjamin fratris sui, & arre stringens illum brachiis suis: O inquit, Benjamin, Benjamin, mi dilecte fratercule, deliciae patris mei, & cordis mei, natu minime puer matris meae, tu ne ibi es? tot annis mihi non visus? te ne jam video? te ne jam habeo inter brachia mea? ô dilecte puer osculare me, & Ioseph osculatus est illum, & ipse Iosephum, & uterque flevit, lacrymisque mutuas vestes rigarunt prae gaudio.

Similiter, inquit Scriptura, Osculatus est Ioseph omnes fratres suos, & ploravit super singulos. Post quae ausi sunt loqui ad eum.

Quidquid hic vidimus & audivimus perfectissima figura est Christi, recipientis peccatorem se convertentem ac penitentem.

Fuit quidem Ioseph in multis figura Christi: Sicut enim ipse venditus fuit à fratribus suis viginti argenteis, sic Christus, triginta argenteis venditus fuit à Iuda Apostolo suo: Sicut Ioseph ductus fuit in Ægyptum, sic etiam Christus: Sicut Ioseph falso accusatus fuit adulterii, sic Christus blasphemiae, impietatis, prodicionis, tumultus: Sicut Ioseph innocens coniectus fuit in carcerem, sic Christus sine culpa innumera passus est: Sicut Ioseph eductus è carcere ad summos honores evectus est, & adoratus à tota Ægypto, sic Christus prodicens è sepulchro obtinuit nomen quod est super omne nomen, in quo omne genu flectitur caelestium, terrestrium, & infernorum. Deniq; sicut Ioseph toti Ægypto, imo ut Scriptura loquitur, universo orbi, procuravit frumentum, sic Christus toti orbi procuravit frumentum illud electorum, sanctissimum corpus suum quo pascimur in hac mundi regione ubi regnat infatiabilis fames. In his omnibus, ut patet, fuit Ioseph figura Christi, sed nullibi magis, quam cum fratres suos excepit, seque illis manifestavit. Deniq; sicut Ioseph summa benignitate excepit fratres suos, sic Christus gravissimos peccatores. Graviter peccaverant fratres in Ioseph, sed palam agnoverunt culpam suam cum dicerent: Merito haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum, doluerunt & contriti sunt quando multis lacrymis culpam istam deflevêre: Magnam egerunt penitentiam quando summa sum patientia, molestissima quæque, & accusationes falsas & carceres tolerarunt. Viderat hæc omnia Ioseph, accedunt ad illum, recipit

capit illos cum tanto affectu ac benignitate, quæ ut vidimus, verbis explicari vix possit, & condonat omnes illis injurias quas sibi intulerant.

Potestne clariùs exprimi modus quo *Christus* vel Deus peccatores poenitentes solet recipere? Quam enim parum differt historia hæc *Josephi* à parabola quam *Christus* nobis proposuit de filio prodigo, in qua quasi vivis coloribus expressit quomodo agat cum peccatoribus qui se convertunt, & veniunt ad illum.

Ac primo quidem, sicut filius ille graviter peccaverat dissipando hæreditatem patris sui, sic fratres *Josephi* peccarant vendendo carissimum filium patris sui. 2. Sicut ingens fames exorta est in illa regione in qua filius prodigus habitabat, sic in regione in qua habitabant fratres *Josephi*, etiam vehemens fames invaluit. 3. Sicut fratres *Josephi* fames coëgit ut in *Aegyptum* abirent, ut frumenta & cibos compararent, sic filium prodigum coëgit fames ut rediret domum & haberet quod comederet, clamabat enim! *Quanti mercenatis in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereor! surgam ergo, & ibo ad patrem.* 4. Sicut filius prodigus clamabat: *Peccavi in patrem*: Sic clamabant fratres *Josephi*: *Peccavimus in fratrem.* 5. Sicut filius iste se patri offerebat ut esset servus ipsius, sic etiam fratres *Josephi* offerebant se ut essent ejus mancipia. 6. Sicut pater filii prodigi cecidit super collum ipsius, & osculatus est eum, sic *Joseph* cecidit super collum fratrum suorum, amplexatus, & osculatus est singulos. 7. Sicut pater lautum extruxit convivium filio, sic etiam *Joseph* fratribus suis. 8. Sicut pater filium prodigum optimis vestibus induit, sic *Joseph* dedit singulas duas insignes vestes. 9. Sicut pater omnes injurias sibi filio ignovit, sic etiam *Joseph* fratribus. Hic habes, & in historia *Josephi*, & in parabola filii prodigi, in prima per figuram, in secunda per similitudinem, expressum depictumque *Christum*, quando peccatores recipit per poenitentiam ad se accurrentes.

Pereunt miseri fame in regione diaboli cui serviunt, non enim saturari possunt suis deliciis aut voluptatibus, non habent quod manducent nisi furfures, siliquas, & alias sordes, ergo talem vitam pertæsi surgunt ut emant frumentum & panes quibus pascant esurientem animam suam; ubi illa invenient? nullibi nisi apud *Christum* qui est frumentum electorum, panis vivus & panis qui de cælo descendit: Accurrunt ergo ad *Christum*, & clamant: Peccavi-

T mus,

mus, dolent, lacrymantur, etiam interdum timent ne durius excipiantur, ne verbis asperioribus perstringantur, ne magnas poenitentias cogantur subire pro tot peccatis à se commissis, uti agebat *Ioseph* cum suis fratribus: Sed hoc faciebat antequam culpam suam erant confessi: At ubi advertit tot signa doloris, tunc severitate in benignitatem mutatâ, exclamavit: Agite fratres, nolite timere, ego sum frater vester, tunc illos amplexus, tunc osculatus est, tunc flevit ex compassione cum flentibus: Et tu peccator, quisquis es, noli timere, si doles, liberè accurre ad *Christum*; si prius tecum severè egerit, mox induet alium vultum, premet te inter brachia sua, dabit tibi osculum pacis, & dicet: Quid times? *ego sum frater tuus*, si me aliquando cum *Iuda* vendidisti propter exiguum aliquod lucrum, si me flagellasti tuis carnalibus voluptatibus, si caput meum spinis perforasti tuâ superbia, si me crucifixisti, ego equidem sum frater tuus; injuriarum quas mihi fecisti non recordabor amplius; in signum istius induam te pretiosis vestibus gratiæ meæ, paravi tibi convivium, asside mensæ, & comede carnem meam, & bibe meum sanguinem. Sic peccatores contritos recipit *Christus*: sic injurias sibi factas, quantumvis enormes, condonat.

Verum hanc ultimam partem paulo fufius consideremus in *Ioseph*, & explicemus ad nostram confusionem, qui tam lente injuriarum obliviscimur, & tam facile de iis nos vindicamus.

1. *Ioseph* peccatum fratrum suorum texit, ne ullus resciret: Ideo praecepit, uti ait Scriptura, *ut egredierentur cuncti foras, & nullus alienus interesset cognitioni mutua*: Nec enim voluit ullo modo ab *Aegyptiis* sciri se venditū fuisse à fratribus: Hinc de hoc facinore in aula nihil prorsus innotuit, *Iosepho* nequitiam suorum celante; Hoc generosum, hoc Christianum est. Si nobis sint hostes, qui multum mali nobis inferunt, fatuæ sunt querelæ nostræ si obviis quibusque dicamus, v.g. Hic capitalis meus hostis hanc mihi fecit injuriam, hoc mali in me machinatus est, illi & illi tantum mihi damni intulerunt. Hoc non est diligere inimicos suos, nequitiam eorum detegere. Hæc talia tantum eorum auribus committenda quorum interest ea scire, qui & juvare possunt, Apud alios injuriæ dissimulandæ sunt, ne pateat animus tuus hostilis.

Vide quomodo *Christus* Dominus immaniſſimum *Jude* proditoris scelus velaverit: Ipsum quidem admonuit, ut respiceret, ostendit sibi notam esse proditorem, conatus est illum omni modo à pro-

à proditione avertere, tam suaviter tamen ac prudenter, ut id nullus Apostolorum, sed solus *Indas* intelligeret : Et quanto *Ioseph* fratres suos affecisset pudore, si coram aliis dixisset : *Ego sum Ioseph frater vester quem vendidistis in Aegyptum*. Dixissent procul dubio *Aegyptii* : Itane vero hi homines suum fratrem vendiderunt ? talia ausi sunt in sanguinem sibi cognatum ? docuit ergo nos *Ioseph* suo exemplo, aliorum, etiam hostium, vitia esse tegenda.

2. Tantum non agit gratias *Ioseph* quod à fratribus suis fuisset venditus, dicit enim : *Non vobis videatur durum, & nolite pavere quod vendidistis me in his regionibus, pro salute enim vestra misit me Deus ante vos in Aegyptum*. Quasi diceret : Est quod agamus gratias providentiæ divinæ quod me ad tantos honores evexerit : Injuriæ vestræ me felicem fecerunt : Propterea non tantum vobis libenter illas condono, sed etiam ago gratias quod servitus, carcer, & alia quæ passus sum, & quorum vos causa fuistis, me in altum extulerint. Hanc *Iosephi* virtutem laudans *Augustinus*, sic ait : Mirati estis castitatem *Iosephi*, aspiciate nunc benignitatem, pro odio reddit charitatem Et *D. Ambrosius lib. 1. de Ioseph Cap. 1* : merito, inquit, mirandus *Ioseph* qui hoc fecit ante Euangelium, ut læsus parceret, appetitus ignosceret, venditus injuriam non referret, sed gratiam pro contumelia solveret, quod post Euangelium omnes didicimus, & tamen non servamus. Imitemur ergo Sanctorum patientiam, & discamus illos non naturæ præstantioris fuisse, sed observationis, nec vitia nescisse, sed emendasse.

3. Vindicavit se *Ioseph*, sed modo plane novo, & prorsus Christiano. Vindicavit oblivione, silentio, suspiriis, blanditiis, osculis, lacrymis, amplexibus, beneficiis 1. Oblivione, non vult meminisse injuriarum, dicit enim : *Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum*, omnium quæ à vobis, & ab aliis passus sum 2. silentio, nihil enim aliud dixit, quam : *Vendidistis me*, cætera omnia tacuit 3. Suspiriis dicit enim Scriptura : *Elevavit vocem suam cum fletu*. 4. blanditiis, blande enim dicebat fratribus suis : *Accedite ad me ; nolite pavere* 5. Osculis, dicit enim Scriptura : *Osculatus est Ioseph omnes fratres suos* 6. Lacrymis, *flevitque super singulos*, non ut vindicem, sed instar matris se gessit erga hostes suos 7. Amplexibus, *amplexatus est Benjamin, & cecidit super collum ejus* : Non horruit amplexus eorum qui ei vitam eripere paraverant 8. beneficiis continuis, nam

omnes illos, illorumque familias aluit quamdiu vixit, suisque apud regem pro meritis tantum effecit, ut diceret rex: *Ego dabo vobis omnia bona Aegypti*. Videte, obsecro, novum injuriæ vindicandæ modum, largissimum benefaciendi animum. Quis audivit, aut vidit unquam tale post Evangelium promulgatum?

4. Pacem suis fratribus imperavit, injuriarum omnium immemor: Viaticum illis dedit lautissimum ut redirent in patriam, pecuniam, panes, cibaria, triticum, & viginti jumenta vehendis oneribus; insuper equos, currus, aurigas, & famulos, hoc unum illos monuit: *Ne irascamini in via*, nolite jurgari, peristde ac si diceret: Nolite alter alteri culpam impingere quod in *Agyptum*, sim venditus, inde enim dissensiones & jurgia orirentur. Ite unanimes ut fratres decet, & cum parente quam primum redite. Quis vestrum me primus voluerit vendere, nihil refert, illa omnia oblivioni dentur, & sepulta maneant, sicut & ego omnium oblitus sum. Ite ergo & non irascamini in via. Hoc summum est Christianæ generositatis, injurias oblivisci, & hostibus benefacere.

Hoc est quod olim *D. Gregorius Nazianzenus*, suis auditoribus incalcavit de Cathedra: Nam cum Catholici sub *Valente* Imperatore *Ariano* miserè vexati & oppressi fuissent, successit *Theodosius* qui Catholicam fidem propugnavit. Catholici videntes quod jam *Arianis* essent superiores, cogitabant se vindicare de hostibus, *Arianos* affligendo, sicut illi fecerant erga Catholicos. At *Gregorius*: Non talia, inquit, à nobis *Christus* poscit, nec Evangelium ista nos docet: mites animis estote, filii: Præstate illis beneficia qui vos odio prosequuntur. Quod si animus in vindictam æstuat, & manus pruriant in adversæ partis ruinam, vindicationem omnem differte, & *Christo* ejusque tribunali permittite: *Mea enim est ultio, ait Dominus, & ego retribuam eis*.

Denique hic est optimus syllogismus in Christiana Philosophiâ: Si *Christus* tulit proditorem *Judam*, cur ego non patiar inimicos meos?

Hanc injuriarum oblivionem pulcherrima similitudine expressit *Isaias* Propheta cap. 48, dicens: *Vtinam attendisses mandata mea, facta fuisset sicut flumen pax tua*; Non dicit, sicut marmor vel æs, quidquid enim illis insculpitur non tam facile deletur: dicit ergo Propheta

pheta, sicut flumen fuisset pax tua. Quæ comparatio fluminis cum pace? dicam: Percutiat aqua baculo, injiciantur saxa, dividetur quidem aqua, & velut vulnerata circulos complures loco cicatricis ostendet, mox tamen iterum coibit sine ullo profuso vulneris signo: *Vitam ergo, inquit, Propheta, attendisses mandata Dei!* ubi enim est observatio legis divinæ, ibi vindicari non solent injuriæ, sed qui offensus est velut aqua baculo vel saxo turbata, omnes plagarum notas obliterat, in concordiam redit, injurias obliviscitur, atque ita fit pax ejus sicut flumen, quod ictibus nec vulnerari potest, nec manere divisum.

DISCURSUS XXIII.

Totâ regis aulâ vulgatur fratres Iosephi advenisse: Illi revertuntur in patriam, nuntiantque patri suo Iosephum videre.

Interea dum Ioseph solus ageret cum fratribus suis in cubiculo, sicuti nihil tam occultum est quod curiositas hominum non perscrutetur, & producat in publicum, sic *audium est, inquit Scriptura, & celebri sermone vulgatum in aula regis: Venerunt fratres Ioseph, & gavisus est Pharao, & omnis familia ejus.*

Nescio quem magis hic mirer, an Iosephum, an Pharaonem, ejusque aulicos. Fratres Iosephi Pastores ovium erant, vilioris conditionis, forte lineis vestimentis induti, certe habitu simpliciore, in externa specie contemptibiles: Numquid non puduit Iosephum in tanta dignitate jam constitutum ut esset primus à rege, talium fratrum? an Pharao vel aulici ejus Iosephum, propterea minoris fecere, aut contempserunt? neutrum. Non primum, quia ipse met Ioseph duxit illos per aulam, in omnium conspectu ad regem: Non secundum, quia non tantum gavisus est rex, seu gratulatus Iosepho, sed etiam imperavit ut fratribus suis in patriam revertentibus de omnibus necessariis abundantissimè prospiceret, promitteretque reversis se daturum omnia bona *Aegypti*.

O quam dissimiles sunt hujus temporis mores, illius sæculi moribus. Nam si quis jam promovetur, neminem novit; si quis è viliori conditione emergit nec patrem novit, nec fratres nec pauperes